

Abstrakt

V předkládané rigorózní práci rozebírám své poznatky z oblasti směnečného práva, a to zejména o vývoji směňky s ohledem na současnou aplikační praxi. Páteřní část této práce je věnována zajišťovací směnce, která je v současné době funkcí zcela dominující. Pozornost jsem však věnoval také jiným směnečným institutům.

Práce je rozdělena do pěti kapitol. V první kapitole pojednávám o historickém vývoji směňky, přičemž se zaměřuji na vývoj v Českých zemích s důrazem na období tzv. první republiky. Druhá kapitola je věnována charakteristice směnečného práva a jeho postavení v právním řádu České republiky. Třetí kapitola pojednává o jednotlivých směnečných funkcích, přičemž její největší část je věnována právě zajišťovací směnce, jejíž užití je v praxi nejčtenější. Popisuji v ní smysl a účel, proč jsou tyto směňky vydávány. Následuje vymezení základních vlastností zajišťovacích směňek, jejichž obecná neznalost vede směnečné dlužníky k nutnosti z takové směňky plnit, ačkoliv hmotněprávní důvod k takovému plnění není. Popisuji rovněž postupy při nepoctivých indosacích a vývoj judikatury v této věci. Závěrem výklad doplňuji o praktické aplikační problémy u zajišťovacích směňek, se kterými jsem se během své právní praxe setkal, a dále rovněž kvalifikuji protiprávní jednání ve směnečných vztazích v rovině práva trestního. Věnuji se také funkci platební, jakož i funkcím ostatním.

Směňka je nástroj velmi problematický. Jeho dlouhá tradice a současná právní rigidita na našem území v kontrastu s dynamikou 21. století z něj dělají nástroj pro laiky nepochopitelný. Základní civilněprávní zásady se ve směnečných vztazích uplatňují jen omezeně.

Cílem této práce je jednak objasnit smysl, účel a okolnosti, za kterých směňka vznikla, jednak popsat, jak se do dnešního dne vyvinula. Díky následné právní analýze judikaturního vývoje za dobu od první republiky po současnost umožňuje pochopit směnečné právo v komplexní rovině. To dává možnost nejen správně vykládat ZSŠ, ale i lépe předpokládat judikaturní vývoj v potenciálních budoucích směnečných sporech.

Cílem této práce není vyčerpávajícím způsobem objasnit veškeré instituty směnečného práva, ale pojednat o směnce v komplexní rovině, tedy pochopit ji rovněž v rámci jejího historického vývoje, jakož i v rámci směnečné judikatury, která je zmiňována v celém obsahu této práce.